

Nieuwsbrief 46^e jaargang - nummer 3 - augustus 2023

Banknummer:
ten name van:
Internet:
E-mail:

NL76 INGB 0000 5873 45
Delfia Batavorum te Delft
www.delfia-batavorum.nl
info@delfia-batavorum.nl

Voorwoord van de voorzitter

Harry ter Braak

Vrienden van Delfia Batavorum en het erfgoed van Delft,

Deze zomer kent vele gezichten. Na veel droogte en hitte doen we het nu met veel regen en matige temperaturen. Eigenlijk niets nieuws onder de zon. En daar mogen we blij mee zijn. Het waterschap heeft haar maatregelen om de problemen bij te grote droogte te voorkomen terug kunnen draaien. Dat is maar goed ook. Het water heeft in Delft altijd een belangrijke rol gespeeld en doet dat nog steeds. Voor de ouderen onder ons is wat minder warmte ook beter hanteerbaar. In de stad valt deze zomer weer veel te beleven. Onze vereniging draagt ook nu weer haar steentje bij.

In het nationale Herdenkingsjaar krijgt 150 jaar slavernijverleden bijzondere aandacht met vele activiteiten. Ingrid van der Vlis en Gerrit Verhoeven hebben samen met Nancy Jouwe met hun onderzoek bijgedragen aan het inzicht dat Delft op velerlei manieren betrokken is geweest. Er valt echter nog veel uit te zoeken. In het najaar komen hier nog lezingen over. Ketikoti werd op 1 juli uitbundig gevierd na de boeiende dialoogavond in theater de Veste op de avond ervoor.

Ondertussen zijn alle commissies van onze vereniging hard aan het werk. In deze Nieuwsbrief valt er het nodige over te lezen. Vanuit het bestuur zijn we ook met de gemeente, DOK en andere partijen bezig om onze vereniging meer aantrekkelijk te maken voor jongere leden. Leden die daar een rol in willen spelen, zijn van harte uitgenodigd daar contact met ons/mij over op te nemen. De komende maanden staan de Van Markendag op 27 augustus en de open monumentendagen op 9 en 10 september op de agenda, terwijl vermoedelijk op 14 oktober Jan van der Mast zijn eerste Stoel-gesprek vanuit Delfia Batavorum in de Vierhovenkerk gaat voeren. Op 4 november zal er weer een pubquiz georganiseerd worden, nu niet digitaal zoals in de coronajaren, maar fysiek in Theater de Veste. We hopen bij deze activiteiten weer veel leden aan te treffen en nieuwe leden te kunnen verwelkomen.

Harry ter Braak, voorzitter Delfia Batavorum

Verenigingsnieuws

Vrijwilligers: Delfia Batavorum heeft er nooit te veel van

Om met de deur in huis te vallen: Delfia Batavorum is permanent op zoek naar leden, die zich voor de activiteiten van de vereniging in willen zetten. Ook niet-leden zijn uiteraard welkom, al hopen we dat zij ook gelijk lid willen worden. Zoals u hieronder kunt constateren, maken we met

zijn allen Delfia Batavorum tot een heel actieve vereniging met een keur aan activiteiten. Daarvoor is menskracht nodig. Om activiteiten te organiseren en om ze ook daadwerkelijk plaats te laten vinden. Mocht u actief willen worden binnen de vereniging en bij één van de commissies - van het verzinnen van onderwerpen voor bijvoorbeeld een lezing of excursie, voor het doen van onderzoek naar de geschiedenis van een huis of wat dan ook - laat het weten aan onze secretaris (secretaris@delfia-batavorum.nl). Hij kan u doorverwijzen naar de betreffende commissie.

Expertise Platform Water

Het EPW (Expertise Platform Water) is afgelopen april als commissie toegetreden tot de Historische Vereniging Delfia Batavorum. Het EPW staat voor de ontsluiting van de stad via water, voor vervoer over water en voor het behoud van Delft als waterstad in Nederland als waterland, kortom het erfgoed met water als bindende factor. Hier liggen kansen voor verbanden en samenwerking met Delfia Batavorum. Het EPW bestaat ongeveer 15 jaar en is ontstaan uit de Werkgroep 'Vervoer over water' met als eerste resultaat de ontwikkeling van het gebied bij de Passantenhaven vanaf 2005. De Passantenhaven aan de Zuidkolk wordt gevormd door de Hooikade en een steiger van 92 m aan de Zuidwal.

Het EPW heeft sindsdien met haar advies aan de nodige projecten voor Delft-waterstad bijgedragen. Zoals de insteekhaven achter de Porceleynse Fles en de drijfsteiger aan de Hooikade, gerealiseerd in het kader van Erfgoedlijn Trekvaarten, een initiatief van de provincie. Daarnaast ook aan de uitbreiding van de Passantenhaven met steigers van 125 en 60 m aan de Westsingelgracht voor het station. Door voorzieningen zoals aansluitpunten voor elektra is vanaf hier ook een exploitatiepunt voor fluisterboten mogelijk. Via het project 'Ontwikkeling OV-knoop' kunnen degenen die met tram, bus of trein komen hier aan boord. En vanaf 1 juni jl. heeft de Waterbus Delft hier haar vaste ligplaats: zij gaat een geregelde dienst verzorgen naar bedrijven langs de Schie. In 2022 is samen met de provincie en de TU-Delft de ontsluiting van de Hortus Botanicus van de TU Delft via het water tot stand gebracht.

De doop van de waterbus door wethouder Martina Huijsmans

Het EPW is blij als commissie deel te gaan uitmaken van Delfia Batavorum. Daar liggen zeker kansen voor samenwerking. Onlangs is er een overleg geweest met CBS en daar werden meteen

projecten geïdentificeerd voor samenwerking. Het betreft onder meer de ontwikkeling van de Schie-oeveren. Daar kan het centrale thema voor de Delftse bezoekerseconomie, namelijk het 'Zicht op Delft' van Vermeer bij de Zuidkolk, als startpunt dienen voor wandelingen, vaartochten en informatiemogelijkheden. Als EPW brengen wij graag partijen bij elkaar. Door het realiseren van op- en afstapplaatsen, op korte en logische afstanden van elkaar met goede voorzieningen, kunnen bijzondere locaties aan het vaarwater ontsloten worden. Tevens kunnen verschillende arrangementen met (personen)vervoer over water aangeboden worden.

In Memoriam Ria van der Meer

Ria van der Meer (Delft 23 januari 1942-Delft 25 juni 2023)

(Foto: René van der Krogt)

Ria trad in 1999 toe als (waarnemend) secretaris van de redactie van *Delfia Batavorum Historisch Jaarboek voor Delft*, zoals dat toen nog heette. Ze was de eerste vrouw in een erudiet gezelschap van voornamelijk oudere heren. Dat duurde niet lang, want een jaar later kwam Frida de Jong als 2de vrouw de redactie versterken.

Voor het Jaarboek 2002 schreef Ria het artikel *Het Bagijnhof te Delft in de middeleeuwen*.

Vanaf 2010 was Ria ook lid van de Werkgroep de Canon van Delft, die onder auspiciën van de Historische Vereniging Delfia Batavorum in 2012 verscheen. In die tussentijd was ze een van de 'trekkers' van het project geworden en ze speelde een belangrijke rol bij de daadwerkelijke totstandkoming van de Canon, die uiteindelijk een enorm succes werd.

In het lustrumjaar 2010 ontving Ria op 15 april, samen met Wim Weve, in de Van der Mandelezaal de J.W. Blokpenning, een erepenning die toegekend wordt door Delfia Batavorum. Ze kreeg die voor haar langdurige en grote verdiensten voor de stad Delft en voor de vereniging Delfia Batavorum. Het voeren van het secretariaat van de redactiecommissie en van het Jaarboek vereiste veel tact en inzet. Behalve als mede-eindredacteur van het Jaarboek en verslaglegging van de vergaderingen – die soms rumoerig en enigszins chaotisch verliepen – onderhield ze ook het contact met de auteurs. Het zich houden aan de deadline en aan de lengte van de artikelen was voor diverse auteurs niet altijd gemakkelijk. Maar Ria wist het gewenste effect te bereiken op haar eigen, typische manier, die we ook kennen van haar vergaderingen: rustig, positief, volhardend maar uiterst effectief. En daarna fijntjes glimlachen om het behaalde resultaat.

Het afscheid van een redactielid vond altijd plaats bij Ria thuis, met een uitgebreid diner voor de hele redactie inclusief aanhang. Het waren bijzonder gezellige avonden, met de afwas na, want een vaatwasser was er niet.

In 2016 nam Ria zelf afscheid van de redactie, maar niet nadat ze tijdens de jaarvergadering van 2016 een kort overzicht had gegeven over *Vijfentwintig jaar Jaarboek*. Een jaar later was ze voor het eerst in jaren niet aanwezig op de jaarvergadering: nu kon zij ook eens in mei op vakantie. Tijdens die vergadering werd het Jaarboek aan haar opgedragen – een gebruik dat bij het verschijnen van het eerste Jaarboek in 1990 in gang was gezet – vanwege haar grote verdienste voor het Jaarboek in het bijzonder en voor het bevorderen van de Delftse geschiedenis in het algemeen.

Wilma van Giersbergen

Komende activiteiten van de vereniging

Stichting Museum van Marken organiseert de derde Van Marken Dag

Zondag 27 augustus

Het evenement is vrij toegankelijk en iedereen is welkom. Op deze dag is er van alles te doen voor jong en oud. Alle activiteiten vinden plaats rond de vijver in het Agnetapark en bij restaurant Heinde & Ver. Het wordt een feestelijke dag vol muziek, sport en spel, exposities en voordrachten door 'Delft vertelt' en Jan van der Mast. Maar ook de onthulling van de verloren gewaande Bakkers Fontein en de 'Arretje NOF' bakwedstrijd. Verder zijn er ook diverse maatschappelijke organisaties uit Delft aanwezig, waaronder de Historische Vereniging

Delfia Batavorum en Erfgoed Delft. Vind je het leuk om Delfia Batavorum of Stichting Museum van Marken een handje te helpen op deze dag? Mail dan naar lezingen@delfia-batavorum.nl. Wilt u meer weten over Stichting Museum van Marken en de Van Marken Dag kijk dan op <https://museumvanmarken.nl/>

Datum: Zondag 27 augustus 2023

Tijd: 11.00 tot 17:00 uur

Plaats: Agnetapark en restaurant Heinde en Ver in Delft

Open Monumentendag

Zaterdag 9 en zondag 10 september 2023

In het weekend van 9 en 10 september openen tientallen monumenten in Delft veelal gratis hun deuren voor het grote publiek. Iedereen is van harte welkom om een kijkje te nemen in een van de prachtige monumenten die zijn opgesteld. Er is van alles te zien en te beleven, voor zowel jong als oud. Historische Vereniging Delfia Batavorum kan tijdens dit weekend natuurlijk niet ontbreken. U vindt ons met een stand in de hal van het Stadhuis. Vindt u het leuk om ons tijdens dit weekend een paar uurtjes te helpen stuur dan een berichtje naar lezingen@delfia-batavorum.nl

open
monumenten
Delft dag

Het thema is dit jaar 'Levend erfgoed'. We kunnen immaterieel erfgoed – oftewel levend erfgoed – omschrijven als de culturele gebruiken, tradities en ambachtelijke vaardigheden die mensen van huis uit hebben meegekregen, die zij zich eigen hebben gemaakt en die zij op hun beurt weer willen doorgeven. Dit immateriële erfgoed is – anders dan de stenen van een monument – voortdurend in beweging en verandert mee met de tijd én van beoefenaar tot beoefenaar. De monumenten barsten dit jaar dus uit hun voegen van levendigheid. Verrassende koppelingen tussen monumenten en levend erfgoed worden opgezocht. Van ijzersmeden tot de Anansi verteltraditie, van Gregoriaanse zang tot fanfares, van poffertjes tot Indische rijsttafel: (levend) erfgoed verbindt ons allemaal. Voor het programma en meer informatie klik op bijgaande link [Delft - Open Monumentendag](#)

Fietstocht langs de Schie

Zaterdag 9 september

Delfia Batavorum en de Midden-Delfland Vereniging organiseren gezamenlijk een mooie en boeiende fietstocht op de Open Monumentendag, zaterdag 9 september. Na eerdere gezamenlijke fietstochten op de Midden-Delflanddag in 2022 en 2023 ligt het accent nu op monumenten.

We beginnen om 10.00 uur bij de molen van de Bieslandse Bovenpolder aan de Noordeindseweg 76 in Delfgauw/hoek Korftlaan.

Ook wel bekend als de molenromp/stompe molen (fietsknooppunt 03).

De molen is gebouwd vóór 1560 en onttakeld in 1931.

Hier krijgen we uitleg over de historie van de molen.

Wie de fiets(en) eerst met de auto vervoert, kan hier vlakbij parkeren.

Vervolgens rijden we naar de 'Belevingsboerderij Schieveen', waar we koffie of thee drinken.

De volgende stop is de Buitenplaats De Tempel, een van de laatst bewaarde buitenplaatsen aan de rand van Rotterdam in Oud-Overschie. Het grote huis is in verband met de komende renovatie gesloten, maar we kunnen wel een goede indruk krijgen van de buitenplaats.

Onze gids Ceciel Sillevius leidt ons door de tuinen via de beeldencollectie naar de oudste eik van Rotterdam, geplant tussen 1840 en 1850.

We rijden door Oud-Overschie met mooie oude panden, veel groen en veel water. Misschien moeten we wachten omdat de brug open is voor de vele watersporters. In Overschie bezoeken we de R.K. St. Jacobuskerk in Schiedam/Kethel, gebouwd tussen 1888 en 1890. Een gids geeft ons een uiteenzetting over de boeiende geschiedenis van de kerk.

Vervolgens gaan we weer richting Delft. We stoppen bij de gerestaureerde keersluis, waar vroeger de Poldervaart uitkwam in de Schie. De sluis werd in 1928 gebouwd om het aan de Poldervaart grenzende gebied te beschermen tegen overstromingen, zoals bij de dijkdoorbraak van 1903. We krijgen uitleg over de functie van de keersluis en de renovatie in 2013. Op die plek loopt ook het oude jaagpad van de trekschuit. U krijgt te horen hoe vanaf 1655 daar dagelijks trekschuiten voeren tussen Delft en Delfshaven.

We rijden door het oude buurtschap Kandelaar, aan de westzijde van de Schie. De naam heeft Kandelaar te danken aan een lichtbron die in de vroege 17e eeuw bij herberg 'De Candelaar' stond ter verlichting van de schepen die daar in het donker afmeerden. Even verderop ligt de geheel vernieuwde Brasserie De Schie. Hier stoppen we voor een lunch. Bij mooi weer kunnen we op het terras zitten met uitzicht op het water.

We vervolgen onze weg langs de Delftse Schie. Vlak voordat we de Kandelaarbrug overgaan, vertelt Sandra Veenendaal een verhaal over de bedreigde Noordse woelmuis, want die heeft hier een ondergrondse passage gekregen. Tenslotte rijden we door de Akerdijksepolder naar het bekende Land Art Delft. Desgewenst kunt u zelf het beeldenpark bezoeken. Bij het TOP (Toeristisch Overstap Punt) aldaar krijgen we een glaasje fris ter afsluiting van deze tocht. Vanaf dat punt kunt u zelf naar huis rijden.

Praktische informatie

- Datum** Zaterdag 9 september. Verzamelen om 09:45 uur, start: 10:00 uur. Terug bij Land Art Delft ca. 15.00 uur.
- Verzamelpunt** De stompe molen van de Bieslandse Bovenpolder, Noordeindseweg 76 Delfgauw/hoek Korftlaan Delft (fietsknooppunt 03).
Wie de fiets(en) eerst met de auto vervoert, kan hier vlakbij parkeren.
Max. 20 deelnemers. De tocht is ca. 25 km lang.

Kosten en aanmelding

- € 25,00 per persoon, vooraf te betalen op rekeningnummer NL 76 INGB 0000587345, ten name van Delfia Batavorum onder vermelding van: Fietstocht 9 september.
Dat is inclusief koffie bij de Belevingsboerderij, lunch bij Brasserie de Schie (inclusief 1 drankje) en een glaasje fris bij het Toeristisch Overstap Punt.
- Aanmelden via het aanmeldformulier op de website: <https://www.delfia-batavorum.nl/activiteiten/fietstocht-open-monumentendag-9-9>

Pubquiz over vroeger en nu in en rond Delft

Zaterdag 4 november

Delfia Batavorum organiseert zaterdag 4 november in samenwerking met weekblad Delft op Zondag voor de derde keer een pubquiz over Delft in het verleden en het Delft van nu. Zorg dat u zich met uw team inschrijft, als de gelegenheid daarvoor is opengesteld. Niet alles is op het moment van verschijnen van deze Nieuwsbrief nog allemaal even zeker, maar wel waarschijnlijk is dat de pubquiz, na twee coronaversies online, zal plaatsvinden in de foyer van theater De Veste. Houdt voor de definitieve gegevens de website van Delfia Batavorum, www.delfia-batavorum.nl, in de gaten. Zorg dat u er bij bent en toon aan dat Delft voor u weinig geheimen heeft.

Lezingenreeks slavernijverleden

Theater De Veste organiseert in oktober een lezingenreeks over - onder meer - de rol van Delft in

het slavernijverleden. De details over deze reeks en de exacte data zijn bij verschijnen van deze Nieuwsbrief nog niet bekend. Wel hebben twee binnen Delfia Batavorum actieve historici, Ingrid van der Vlis en Gerrit Verhoeven, toegezegd de bevindingen van het mede door hen verrichte onderzoek naar de rol van Delft in het slavernijverleden te komen toelichten.

Ingrid van der Vlis is redacteur van Delft, het kwartaalblad van Delfia Batavorum, en het jaarboek van de vereniging. Gerrit Verhoeven maakt ook deel uit van deze redactie. Hun onderzoek, dat werd verricht in opdracht van de gemeenteraad van Delft, toont de nauwe betrokkenheid van de Delftse elite en daarmee ook van het stadsbestuur van Delft en de charitatieve instellingen in de stad aan bij de handel en exploitatie van tot slaaf gemaakte mensen.

Houdt voor de lezingenreeks de Delftse media en onze website in de gaten.

Het onderzoeksrapport wordt aangeboden aan de leden van de Delftse gemeenteraad, die het initiatief namen voor een onderzoek. Foto: Lex Oomkes

Onze activiteiten in de periode april-juli 2023

Wandelen door en buiten Delft

Marja van Bijsterveldt, burgemeester van Delft, kreeg dinsdag 24 mei de wandelgids 'Wandelen buiten de binnenstad van Delft' aangeboden uit handen van de auteurs. De Delftenaren Cock Hazeu en Peter Kuijper presenteren in het boekje tien wandelingen. Zij beginnen bij de twee Delftse NS-stations en combineren stad en groen buitengebied. De gids kwam mede tot stand door een bijdrage van het Delfia Batavorumfonds, het fonds van de historische vereniging waaruit initiatieven rond Delft en de Delftse geschiedenis gesteund kunnen worden.

Wandelen buiten de binnenstad van Delft, Cock Hazeu en Peter Kuiper, uitgeverij Gegarandeerd onregelmatig, www.gegarandeerdonregelmatig.nl

Voor het tweede jaar op rij: een fietstocht door Midden-Delfland

Medio juni organiseerden Delfia Batavorum en de Midden-Delfland Vereniging voor de tweede keer een gezamenlijke fietstocht op de Midden-Delflanddag. De start van de tocht was vroeg in de ochtend op het erf van keramiste Tineke van Gils in Schipluiden, waar de groep werd verwelkomd met koffie en cake. Tineke vertelde ons enthousiast over de biologische boerderij van haar man en over haar eigen werk als pottenbakster/keramiste. De fietsers bezochten eerst haar galerie met veel theepotten, vazen en serviesgoed en daarna haar atelier. Zij werkt zo 'groen' mogelijk en recyclet alles wat vrijkomt tijdens het maakproces. Nadat zij haar mooie gedicht over Midden-Delfland had voorgedragen, ging de fietstocht langs de Vlaardingsevaart naar boerderij Zonnehoeve voor de uitleg van historicus Jacques Moerman over de herbouwde windas (ook wel overtoom genaamd). Vervolgens werd de windas gedemonstreerd: leden van de Kanovereniging Natsec uit Vlaardingingen trokken een historisch schuitje vanuit de poldersloot met behulp van de windas over de dijk naar de Vlaardingsevaart.

De herbouwde windas in Midden-Delfland in bedrijf. Foto: Rob van der Horst

In de tuin van Zonnehoeve werd een heerlijke streeklunch geserveerd met keuze uit diverse biologische vruchtensappen. Ondertussen zorgde Ko de Boswacht met zijn trio voor vrolijke muziek. Het volgende doel was het Streekmuseum Jan Anderson in Vlaardingen, waar iedereen vol belangstelling rondkeek. Op de begane grond zijn diverse oude winkeltjes nagebouwd, zoals een kruidenier, drogist, bakker en een smid. Op de eerste etage is een uitgebreide tentoonstelling over de ontwikkeling van Vlaardingen en de geschiedenis van Vlaardingen in de Tweede Wereldoorlog. Het museum was voor velen een verrassende ontdekking en is zeker een plek om nog eens terug te keren. In overleg met de groep werd besloten om de stop bij De Soete Suikerbol te laten vervallen. De tocht ging verder door de mooie natuur van de Broekpolder en langs de Foppenplas naar de Beeldenkas van Willem Berkhout aan de Gaagweg in Schipluiden. Hier was er voldoende tijd om de vele bijzondere beelden te bekijken.

Schieoevers: Rafelranden van de stad in beeld gebracht

Voorzitter Harry ter Braak van Delfia Batavorum opende vrijdag 26 mei een expositie in het stadskantoor van Delft van schetsen van de huidige situatie aan de Schieoever.

Binnen een paar jaar zal het gebied rond de oude kabelfabriek er volledig anders uitzien. Daar komt een volledig nieuwe woonwijk, waar grote groepen mensen zullen wonen en recreëren. Om de huidige situatie vast te leggen trokken tien enthousiaste Delftse tekenaars met potloden en papier naar het gebied en legden de huidige situatie vast. Zij werden daarbij begeleid door de Delftse kunstenaar Rob van Es. Ter Braak opende de expositie van de schetsen met een korte inleiding over de geschiedenis van het gebied rond de Schieoevers, dat in de loop der eeuwen meerdere bestemmingen had, maar altijd een dynamisch centrum was met tal van economische activiteiten.

De makers en hun schetsen.

Le Comteprijs naar verstillid plein en Jaarboek 2023 gepresenteerd

Mei is vanouds de maand dat de winnaar van de Le Comteprijs bekend wordt en waar, bij dezelfde gelegenheid, het jaarboek van Delfia Batavorum wordt gepresenteerd. De uitreiking van de Le Comteprijs 2022 en de presentatie van het Historisch Jaarboek stonden op het hoofdmenu van de jaarlijkse feestelijke bijeenkomst van Delfia Batavorum, dit keer gehouden in de Lutherse Kerk aan het Noordeinde. Voorzitter Harry ter Braak, die deze bijeenkomst presenteerde, ging op het podium in gesprek met de auteurs van het Historisch Jaarboek en met de genomineerden voor de Le Comteprijs en de publieksprijs van de Delft op Zondag. De toehoorders in de zaal maakten graag gebruik van de kans om vragen te stellen. Tussen de bedrijven was er ook nog een kleine 'pub quiz' op de mobieltjes.

Gertjan van der Harst van de Le Comte Commissie beet de spits af met een toelichting op de drie nominaties. De genomineerden grepen de kans om hun inzendingen toe te lichten: het De Vries van Heyst Plantsoen (Paul van der Knaap, Gemeente Delft), Delft Campus (Joost Vos, Benthem & Crouwel Architecten) en het binnenpleintje van woonproject Volt (Dirk Peters, Barcode Architects).

De auteurs van het Jaarboek vertelden hierna boeiende verhalen, variërend van een spannend VOC-verhaal over de tot slaaf gemaakte Soerapati en de Delftse "Cnollen", de nalatenschap van Antoni van Leeuwenhoek tot de historie van de veldsport in Delft: cricket en voetbal.

Het sluitstuk van de avond was uiteraard de bekendmaking van de winnaars van de Le Comte-prijs en de publieksprijs.

Dirk Peters van Barcode Architects streek met de eer. Met zijn ontwerp van het intieme binnenpleintje van het grootschalige woningproject Volt heeft hij de prijs gewonnen, een mooie porseleinen schaal. De publieksprijs van Delft op Zondag is uitgereikt door Leo Quack. De winnaar was het gerenoveerde De Vries van Heystplantsoen. Paul van der Knaap kreeg een prachtige, grote foto van zijn eigen project.

De winnaar van de Le Comteprijs, Dirk Peters, met de schaal. Hij wordt geflankeerd door voorzitter Harry ter Braak. Foto: Jan Tromp

Volgend jaar is er een nieuwe Le Comteprijs. Alle Delftenaren, lid van Delfia Batavorum of niet, worden uitgenodigd projecten in Delft bij de Le Comtecommissie aan te dragen. Het moet gaan om projecten die naar de mening van de indiener het stadsgezicht van Delft verfraaiden in het lopende jaar. Suggesties kunnen per mail naar gvdharst@delft.nl

Nieuws van de Commissie Achter de Gevels van Delft

Cursus historisch huizenonderzoek

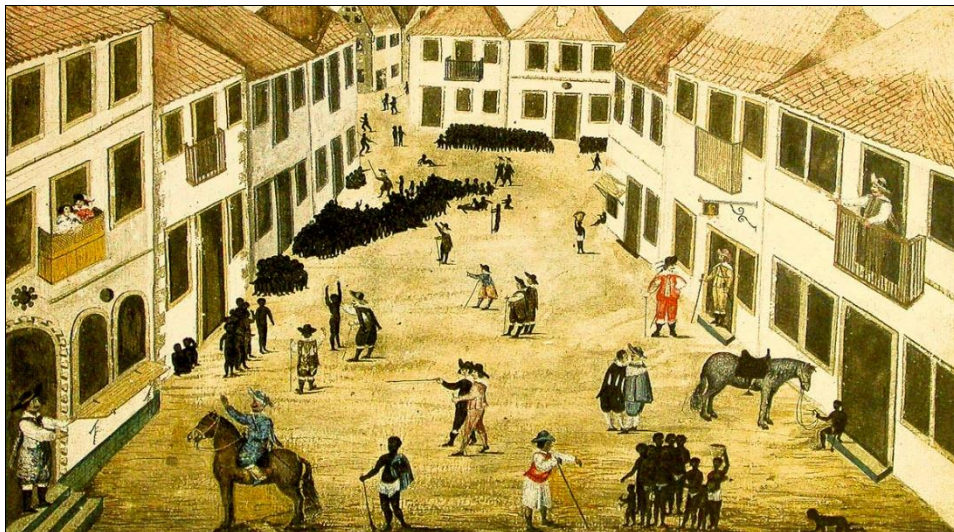
Voor wie niet veel ervaring heeft in archiefonderzoek organiseert historicus en onderzoeksbegeleider Kees van der Wiel elk jaar een cursus historisch huizenonderzoek. In oktober 2023 wordt deze weer georganiseerd. Op acht achtereenvolgende maandagochtenden gaan de cursisten onder deskundige begeleiding aan de slag met het onderzoek naar het huis van hun keuze.

Al doende raken ze vertrouwd met alle relevante archiefbronnen en diverse digitale onderzoeksmogelijkheden (gedeeltelijk ook vanuit huis). Cursisten die de smaak te pakken hebben gekregen nodigen we graag uit om de werkgroep van Achter de gevels van Delft te komen versterken.

Data: maandag 16 oktober t/m 4 december 2023
Tijd: 10.00-12.30 uur
Plaats: Stadsarchief Delft, Gantel 21, Den Hoorn
Kosten: € 200,-
Docent: historicus Kees van der Wiel
Aanmelden en informatie: keesvdrwiel@gmail.com

Huizen met een slavernijverleden

Niet alleen vandaag, maar ook in het verleden kun je achter de gevels van Delft de hele wereld vinden. De stad had immers vele connecties met onze koloniën. In de eerste plaats natuurlijk via de VOC, die tal van stadgenoten aan de voorname grachten rijkdom bracht. Daarna hield in de 19e eeuw de opleiding tot koloniale ambtenaren achter de gevel van Oude Delft 69 de banden warm met 'onze' Gordel van Smaragd. Op de site van Achter de gevels staan meer voorbeelden: <https://www.achterdegevelsvandelft.nl/achtergrondverhalen/Huizen-met-slavernijverleden.html>

De slavenmarkt in Recife (Brazilië), een waterverfschilderij van Zacharias Wagenaer van omstreeks 1640, Kupferstich-Kabinett, Dresden.

Recente verhalen

Sinds de vorige Nieuwsbrief zijn er vier nieuwe gesproken verhalen te beluisteren van huizen die al op de site staan, zie <https://www.achterdegevelsvandelft.nl/verhalen-stadsradio-delft.html>. Ook zijn er drie nieuwe verhalen te lezen:

- [Stadsherberg, voorheen Zuideinde 2](#). Vanaf de bovenverdieping van deze herberg schilderde Vermeer zijn bekende *Gezicht op Delft*.
- [Oude Delft 77, het paarse huis op de hoek van de Poppesteeg](#). Dit smalle hoge monument uit 1898 is een wat ongewone eend in de bijt van de Oude Delft.
- [Huyterstraat 1, alias 7 - Opgegraven woning thuis gebracht](#). Eind 2021 heeft Archeologie Delft in de Huyterstraat de fundamenteën opgegraven van een twee eeuwen geleden afgebroken huis met een beerput vol vondsten. Speurwerk in de archieven maakte mogelijk te achterhalen van wie die scherven uit de 17e en 18e eeuw zijn geweest.

Nieuwe flyer

Ten behoeve van de informatie over het werk van Achter de gevels van Delft is onze flyer voor de Open Monumentendagen vernieuwd. Wij staan zelf in de informatiestand van Delfia Batavorum en ook in de Barbarakapel op Oude Delft 18, zie nr 29 op de site: <https://www.openmonumentendagdelft.nl/monumenten>

Nieuws van de Commissie Behoud Stadsschoon (CBS)

Nieuwkomer bij Commissie Behoud Stadsschoon

De Commissie Behoud Stadsschoon mocht binnen een half jaar tijd maar liefst vier nieuwe leden verwelkomen. De laatste nieuwkomer is Willy Tiekstra. Willy – voor vele inwoners van Delft geen onbekende – rondde in 1987 haar studie Geschiedenis aan de Universiteit Utrecht af en werkte daarna in diverse functies in het wetenschappelijk onderwijs en bij zorg en welzijn. Zij woont vanaf 2000 in Delft en maakte in de periode 2016-2022 deel uit van de Gemeenteraad. Daar maakte zij ook kennis met CBS. In het werk van de commissie komt veel samen dat Willy's belangstelling heeft, namelijk erfgoed en stadsgeschiedenis, maar ook de sociale en politieke aspecten van bouwen en wonen. De zoektocht van CBS is nu (en nog steeds ook) gericht op het vinden van een nieuwe voorzitter (m/v/x).

Het Heilige Geest Kerkhof: openbaar plein of geprivatiseerd terras?

Op het Heilige Geest Kerkhof staat al geruime tijd een enorme terrasoverkapping die zonder vergunning is gerealiseerd. In november 2022 diende CBS samen met de bewonersvereniging Oude en Nieuwe Delft een zogenaamd handhavingsverzoek in bij de gemeente. Het doel was te bereiken dat dit bouwsel zou verdwijnen. De gemeente besloot de eigenaar te sommen de overkapping te verwijderen en legde zelfs een dwangsom op. Op 17 juli behandelde de voorzieningenrechter in Den Haag het verzoek van de eigenaar om dit besluit nietig te verklaren. De uitspraak volgde binnen enkele dagen: de rechter stelde de gemeente in het gelijk en de termijn om de overkapping af te breken is uitgesteld tot november. Wel is door de rechter gesuggereerd dat beide partijen moeten overleggen. Bekend is inmiddels dat de gemeente de betrokken ondernemer daarvoor heeft uitgenodigd.

CBS is van mening dat een principiële uitspraak over dit soort grove afwijkingen van het terrasbeleid zeer gewenst is. Dat geldt des te meer omdat momenteel door de gemeente een nieuw terrassenbeleid wordt opgesteld dat vanaf komend jaar moet gaan gelden. Dit in samenspraak met alle belanghebbenden, zoals ondernemers, bewoners en bezoekers.

A propos: nieuw terrassen- en terrasbotenbeleid

CBS leverde haar inbreng bij twee grote door de gemeente georganiseerde bijeenkomsten over het terrassen- en terrasbotenbeleid en concentreerde zich daarbij op het onderdeel terrassen. Eerder was al door CBS geconstateerd dat de gemeentelijke projectleider en haar team voortvarend te werk gaan. De tijd dringt, omdat de nieuwe regeling in 2024 ingevoerd zou moeten worden. Op de tweede en laatste bijeenkomst op 24 juli hoorden de aanwezigen wat de gemeente met het nieuwe beleid van plan is. Daarbij passeerden zaken – die ook door CBS werden en worden onderstreept – met nadruk op het openbare karakter van de openbare ruimte. Terrassen zijn een onderdeel van deze openbare ruimte en hiervoor zijn duidelijke regels voor de inrichting, zichtlijnen en doorzicht, omvang en maximale geldigheidsduur van vergunningen nodig.

Belangrijk is dat de regelingen zó helder en duidelijk zijn dat goed gehandhaafd kan worden. Het verantwoordelijke team van de Gemeente is inmiddels begonnen met het schrijven van het concept-beleid. Dit zal straks met een reactietermijn ter inzage komen te liggen.

Tenslotte zij vermeld dat de Commissie Expertise Platform Water voor de nodige inbreng zorgde aangaande het terrasbotenbeleid. Een onderwerp dat geheel eigen haken en ogen heeft. Hier wil de gemeente al per 1 januari 2024 een nieuw beleid doen ingaan.

Ruimte in de binnenstad

De gemeente is gestart met de planvorming voor de uitbreiding van het autoluw(plus) gebied in het zuidwestelijk deel van de binnenstad. De gemeentelijke projectleider heeft in juni onder andere wandelingen georganiseerd door het gebied en om ideeën en suggesties gevraagd. CBS heeft een schriftelijke reactie opgesteld met daarin de volgende aanbevelingen: allereerst te zorgen voor een evaluatie van het gebied dat nu reeds autoluw is. Daarbij te werken aan een integrale visie op de openbare ruimte van de binnenstad: welke kwaliteit wil men bereiken? Verder heeft CBS gevraagd om een kwalitatief goed programma van eisen op te stellen. En als laatste is als absolute voorwaarde genoemd dat er eerst een oplossing moet komen voor het fietsparkeren.

Verwaarloosd bouwval wordt straks uniek monument uit de Tweede Wereldoorlog

De vervallen stenen 'schuur' aan de Westvest 41 werd in 1943 door de Duitse bezetter als schuilkelder gebouwd. Het gebouwtje is na de oorlog blijven staan en onder meer gebruikt als opslagruimte voor de gemeente. Voor de voorbijganger en de meeste Delftenaren is onduidelijk wat het

is. Een trap leidt naar een hoger gelegen toegangspoort waardoor je in de tuin van het monumentale pand van de Fundatie van Renswoude (Oude Delft nr. 49) kunt komen.

De Vereniging Hendrick de Keyser heeft als eigenaar van het laatstgenoemde pand de vervallen schuilkelder van de gemeente gekocht en wil deze restaureren. Dus weer terugbrengen naar de oorspronkelijke staat. De omgevingsvergunning daarvoor is op 29 juni verleend en de werkzaamheden kunnen over niet al te lange tijd beginnen.

Hendrick de Keyser heeft CBS gevraagd méé te denken over mogelijke bestemmingen voor deze plek, die bovendien ook bijzonder is omdat je hier nog kunt zien hoe de stadswal indertijd grensde aan de tuinen en erven aan de westrand van de historische binnenstad.

Graag ontvangen wij dan ook ideeën en suggesties over het gebruik van deze bijzondere plek!

De opgang naar de tuin van Oude Delft 49 aan de Westvest.

Delfia Batavorum op Twitter en Facebook

U kunt onze activiteiten en attenderingen ook volgen op:

- Twitter via <https://twitter.com/delfiabatavorum> en op
- Facebook via <https://www.facebook.com/DelfiaBatavorum>.

Steeds meer mensen, ook niet-leden, weten ons daar te vinden.